

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hrambi nlici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 15. maja 1939

Cena posamezni številki 150

Pogoj uspešne industrializacije

Da je industrializacija Jugoslavije nujno potrebna, to se danes tudi že formalno priznava. V resnici tudi svojega narodnega prirastka brez industrializacije dežele nikakor ne moremo zaposliti. Potreba industrializacije pa se ne le formalno priznava, temveč je začela tudi država sama ustanavljati industrijska podjetja ali pa jih namerava ustanoviti. Da pa nima pri tem preveč srečne roke, je tudi znano. Tako smo pred kratkim poročali, da se hočeta ustanoviti dve državni tovarni za celulozo, in sicer s pomočjo tujega kapitala. Ta primer naravnost ostrašuje, če odkriva, s kako malo predudarnosti se meša javna roka v industrializacijo dežele. Predvsem imamo tovarno za celulozo za domačo potrebo že več kot dovolj. Če zidamo nove tovarne za celulozo, potem bi morale te delati za izvoz ali pa konkurirati že domačim obstoječim, od katerih pa je največja državna. Cena za celulozo na svetovnem trgu ni vedno ugodna in jasno je, da bi v primeru nizke cene v tujini nove tovarne za celulozo s tem večjo vneto konkurenco domačim in pri tem bi se mogle še naslanjati na državno pomoč. Dejanski efekt vse te totalno ponesrečene državne industrializacije bi bil, da bi se zadolžili v tujini, da bi mogli tuji kapital škodovati domačim podjetjem. Kje je mogoča še večja nepremišljenost, kje je mogoča še večja lahkomišelnost!

Namesto da država ustanavlja nove industrije in po nepotrebnem posega v področje zasebne iniciative, čeprav za to delo niti ni usposobljena, naj raje skrbi, da ustvari pogoje, da bo mogla domača industrija uspevati. Naj poskrbi, da bodo dobivala podjetja cenena pogonska sredstva, naj gleda na to, da ne bo nesposoben birokratizem oviral njih delovanja in naj olajša nekoliko davčna bremena, da bodo podjetniki mogli delati tudi za sebe, ne pa le za svojega vsiljenega kompanjona. Država pa naj tudi skrbi, da dobimo naraščaj in kvalificirano delavstvo, brez katerega je vsak nastanek res domače industrije nemogoč.

Vendar ne bomo vedno trpeli tega že sramotnega dejstva, da so po večini tovarni vsi vodilni uradniki, inženirji in celo predelavci tujci, naši domači ljudje pa na slabše plačanih nižjih mestih. Treba je enkrat začeti delati sistematično na to, da dobi naš naraščaj dober strokovni pouk, da se more praktično dobro izsolati in da potem tudi dobi mesto, ki mu daje primerno eksistenco.

Niso za uspešno industrializacijo potrebne le surovine in potrošniki, temveč pogoj uspešne industrializacije je tudi strokovno dobro kvalificirano delavstvo in nameščenstvo. Industrija dobiva svoje delavce in predelavce iz obrtniških vrst. Kakor pa je danes poskrbljeno za obrtniški naraščaj in njegovo naobrazbo pa je obupno žalostno. V vsej državi je danes poleg približno 140.000 obrtnikov okoli 70.000 šušmarjev. Na 100 legalnih obrtnikov pride 70—80 pomočnikov in vajencev, kar pomeni, da večina obrtnikov dela sploh brez pomožnega osebja. Da pa delajo brez pomožnega osebja tudi šušmarji, se razume po sebi. Kje naj dobe torej obrtniški vajenci

potrebno praktično naobrazbo? Ne dobe pa niti dobre teoretične naobrazbe, mnogi pa so sploh brez nje, ker v mnogih krajih, zlasti vseh manjših, sploh ni strokovno nadaljevalnih šol! To velja za večino obrtniških vajencev, ker živi tri četrtine vseh legalnih obrtnikov v krajih izpod 5000 prebivalcev.

Pri tako neverjetnem zanemarjanju strokovnega pouka za obrtniški naraščaj govorimo o industrializaciji dežele in ustanavljamo gigantska podjetja, za katera uporabljamo prilastek, da so največja

na Balkanu. Ne skrbimo pa istočasno, da bi ta podjetja imela tudi dovolj strokovno izvežbanih moči in ker te skrbi ne poznamo, zato padajo ta podjetja v breme državnega proračuna ali pa so dejansko v tujih rokah.

Industrializacija dežele je brez strokovno izvežbanega delavstva in nameščenstva nemogoča. Če hoče država pospeševati industrializacijo dežele, kar je seveda pravilno, potem naj v prvi vrsti skrbi, da bo strokovni pouk dobro organiziran po vsej državi, da se bo mogel naš delavec s pridnostjo

prebiti od navadnega delavca do predelavca, da bo mogel naš inženir popolnoma spoznati ustroj modernih tovarn, da bomo skratka mogli k vsakemu novemu stroju postaviti svojega domačega človeka. Le takšna industrializacija nam bo res v korist, če pa bomo dopuščali še nadalje, da industrializirajo deželo le tujci in tuji kapital, potem ustvarjamo gospodarska podjetja, ki morejo biti v najbolj usodnih trenutkih proti nam. Ni vse zlato, kar se sveti in tudi vsaka industrializacija ni na vsak način zlato!

na špirta franko Reka okoli 2000 dinarjev, prevoznina za en vagon špirta franko Split pa 12.800 din. Prevoznina doma je torej za pet sto odstotkov dražja. Naša vinska skladišča za izvoz vina so imela prej to ugodnost, da so smela uporabljati špirit, ki je bil namenjen za izvoz. Ker pa so se godile razne zlorabe, je bila ta ugodnost razveljavljena ter je zato padel izvoz našega vina na minimum.

Vsekakor je treba zlorabe teh izvoznikov kar najbolj obsoditi. Vendar pa zaradi krivde le nekaterih ljudi ne sme trpeti vse naše narodno gospodarstvo. V vsem bi se potrebovalo za izvoz našega vina leno le okoli 30 vagonov špirta. Finančno ministrstvo bi zato moglo najti pola, da bi se preprečila vsaka zloraba te količine špirta v druge namene. Sicer pa je gotovo, da bi bili vestni izvozniki, ki odklanjajo vsako tihotapstvo, pripravljeni plačati tudi visoko kavejco, da bi bilo finančno ministrstvo zagotovljeno, da se ne bodo vršile nobene zlorabe.

Finančni minister dr. Djuričić bi zato storil veliko uslugo našim vinogradnikom in vinskim izvoznikom, če bi to vprašanje rešil. Poudarjamo, da se vprašanje more na vsak način rešiti tako, da bi bili fiskalni interesi države dovolj zajamčeni.

Nikakor se ne sme pozabiti, da je položaj za naš vinski izvoz zelo slab. Avstrija in Češkoslovaška sta jemali pri nas letno okoli 600 vagonov vina. Po priključitvi teh držav Nemčiji je naš izvoz v obe deželi silno padel. Nemčija bi morala vzeti od nas okoli 2000 vagonov, a je v resnici vzela lani le okoli 120 vagonov. Je pa možnost, da bi izvozili naše vino tudi v države, ki plačujejo v svobodnih devizah, tako v Nizozemsko, Dansko, nordijske države, Združene države Sev. Amerike in še v nekatere države. Dobro bi bilo, če bi odločujoči krogi proučili tudi vprašanje, da bi se mogel izvoz naših vin plačevati tudi z internimi tujimi dinarji. Z uporabo teh dinarjev bi mogli izvoziti v zapadna tržišča okoli 2000 vagonov vina letno in bi bila s tem dana možnost, da bi se naša vina na tujih trgih za trajno uveljavila.

Veliko povečanje izvoza jugoslovanskega lesa v Madžarsko

Politične spremembe v Evropi so imele velik vpliv na madžarski lesni uvoz v prvem letošnjem tromesečju. Bivša Avstrija je izgubila ves svoj pomen za madžarski lesni trg. Iz Romunije so se v tem času uvozile le one količine, ki so bile nakupljene že lansko leto, a se zaradi motenj v prometu niso mogle dobaviti. Zato je lesni promet z Jugoslavijo zavzel tem večji obseg, ker se je izkazal jugoslovanski les kot najboljši nadomestilo za avstrijski in romunski les. Dobro funkcioniranje plačilnega prometa je tudi pripomoglo, da so jugoslovanski dobavitelji pokazali večje zanimanje za madžarski lesni trg. Zato se je jugoslovanski izvoz lesa na Madžarsko znatno povečal ter je zavzela Jugoslavija pri dobavi lesa Madžarski že drugo mesto. Znatno se je povečal tudi poljski izvoz lesa na Madžarsko.

Naročajte in širite „Trgovski list“!

Kako so obdačeni pri nas razni industrijski predmeti

V zadnjem »Industrijskem pregledu« je objavil dr. Čvetko Gregorič zanimiv članek o obdačenju posameznih industrijskih izdelkov. Nekateri predmeti so že tako zelo preobremenjeni z raznimi davščinami, da mora njih potrošnja nazadovati, ker so naši ljudje veliko prereveni, da bi mogli kupovati tako drage predmete. Zato je tudi Jugoslavija glede potrošnje celo najbolj potrebnih predmetov zelo daleč za drugimi državami. Naj navedemo nekaj primerov iz članka dr. Gregoriča.

Najbolj z davščinami obremenjen predmet je

špirit.

Na hektolitrsko stopnjo alkohola, čigar tvorniška cena brez davščin znaša 10-20 din vključno prevoz za vso državo, se plača skupni davek v višini 25 %, t. j. 2,55 din, nadalje državna trošarina v višini 24 din, banovinska trošarina 5 din (v Ljubljani 10 din) skupno torej 36,55 din ali 358 % tvorniške neto cene. V tem obdačenju pa še niso obsežene davščine v teku proizvodnje in prodaje ko tudi ne neposredni davek od dobička. Pripominjamo, da znaša samo minimalni družbeni davek, ki se plača tudi od skupnega davka, in trošarine znašajo od hektolitrske stopnje 0,37 din, oz. s samoupravnostjo 150 % doklado 0,65 din.

Velikanska obremenitev alkohola povzroča veliko podražitev alkoholnih pijač in padanje njih potrošnje, ker ne morejo vzdržati konkurence z mnogo cenejšim žganjem, ki je oproščeno državne trošarine. Velika obremenitev alkohola z davščinami pa ima tudi druge težke posledice.

Sladkor,

čigar tvorniška neto cena znaša 4,16 din za kg, je obremenjen z naslednjimi davščinami (za 1 kg): skupni davek znaša 0,42 din, državna trošarina povprečno 7,47, občinska trošarina 0,20 din, druga fiskalna obremenitev znaša po poslovnih rezultatih l. 1937. 0,52 din, skupna obremenitev sladkorja torej 8,88 din ali 213,75 %. V teh podatkih pa ni obsežena obremenitev tvornice zaradi zvišanja minimalnega davka, ki se krivično pobira od skupnega davka in trošarine. Skupno z banovinskimi dokladami, pomeni to nadaljnjo podražitev za 0,14 din. Tudi se tu ni upoštevalo, da morajo plačati te davščine tudi tovarne, ki predelujejo sladkorno repo slabše kakovosti, t. j. z manjšo vsebino sladkorja. V nekaterih občinah morajo tovarne plačevati tudi ob-

činsko uvoznino za repo. Proizvodnja sladkorja je v čisto posebnem položaju, ker na eni strani določa država ceno sladkorni repi, na drugi strani pa je cena sladkorja maksimirana. Zaradi teh bremen je sladkor pri nas čezmerno drag, kar je zopet povzročilo znižanje potrošnje. Dočim potrošimo pri nas le 4,6 kg sladkorja na prebivalca, znaša ta potrošnja v Romuniji 4,9 kg, v Italiji 7,1, v Grčiji 10, v Madžarski 10,9, v Nemčiji 22,5, v Češkoslovaški 23,5, v zapadno evropskih državah še več in v Danski na primer celo 50,3 kg na prebivalca. Manjša je potrošnja sladkorja v Evropi samo še na Bolgarskem in v Azbani.

Pivo,

čigar tvorniška neto cena znaša 330 din za hl, je obremenjeno s temi davščinami: skupni davek 18, državna trošarina 90, banovinska trošarina 60, občinska trošarina v vseh večjih mestih 100, v nekaterih celo 150 din za hl, ostaja fiskalna obremenitev je znašala po skušnjah l. 1937. 22 din, da je skupno en hektoliter piva obremenjen z davščinami v višini 290 do 340 din, t. j. 88 do 100 % tvorniške neto cene.

Posledica tega je, da je začela potrošnja piva silno padati zlasti takrat, ko so se začele zviševati davščine na pivo. Pred krizo se je potrošilo do 750.000 hl piva na leto, l. 1936. je znašala potrošnja samo še 212.000 hl. V zadnjih letih se je zopet nekoliko zvišala.

Kvas

Neto cena za kvas znaša v tovarni okoli 14 din za kg. Na 1 kg

kvasa se plačajo naslednje davščine: 4 % skupni davek t. j. 0,56 din, državna trošarina 8 din, banovinska trošarina 2 do 4 din, občinska trošarina 1 do 1,50 din, skupno 11,56 do 14 din ali 83 do 100 %. (Tu bi bilo treba še pripomniti, da je cena kvasa višja, kakor bi bilo treba, tudi zaradi kartela. — Op. ured.)

Cement

Povprečna tvorniška neto cena za cement se giblje okoli 33 din za 100 kg. Fiskalna obremenitev znaša: skupni davek 3,5 % = 1,16 din, občinska trošarina okoli 2,50 din (v Beogradu 3,50, v Ljubljani 2 din), skupno 18,76 din, t. j. 55,96 % vrednosti blaga. Poleg tega pa je cement znatno obremenjen še z drugimi fiskalnimi davščinami pri procesu proizvodnje in prodaje, tako z državno trošarino na električni tok, državnimi in občinskimi davščinami na potrebni material (n. pr. premog), z minimalnim družbenim davkom od dohodka. Z občinskimi davščinami so posebno visoko obremenjene dalmatinske cementarne, ker morajo plačevati še 3 odstotno uvoznino od vseh predmetov, ki jih potrebujejo za proizvodnjo. Nekatere občine v Dalmaciji so uvedle še posebne davščine. Vse te postranske davščine podražijo cement za 3 din. V železniški vozarini za cement je vsebovana tudi državna taksa v višini 2,07 din za 100 kg in razdaljo 200 km, da je cement skupno obremenjen s približno 24 din na 100 kg ali s 72 % tvorniške neto cene.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanje izvoza našega vina

Izvoz našega vina je zadnja štiri leta v zastoju in zato so začeli naši gospodarski listi razpravljati o tem, kako bi se mogel ta izvoz povečati. Tako razpravlja o tem vprašanju tudi »Privredni pregled« ter pravi med drugim:

Eno glavnih vprašanj, ki bi se moralo takoj rešiti, je vprašanje oskrbe naših vinskih izvoznikov s špiritom. Kajti glavni pogoj za izvoz našega vina je, da ima več stopinj alkohola. To pa se more doseči z mešanjem vina s špiritom. Na notranjem trgu je sicer mešanje vina s špiritom prepovedano, po veljavnih mednarodnih predpisih pa je dovoljeno.

Glavna ovira, da naši izvozniki

ne morejo mešati vina s špiritom, je v tem, ker je naš špirit doma dražji kakor pa je naš špirit v tujini. Tako velja naš špirit franko Split 6,35 din liter, naš špirit, kupljen na Reki ali v Trstu, pa velja franko Split 4,80 din liter. Če torej naši izvozniki kupujejo špirit doma, ga morajo plačati nad 32 % dražje, kakor pa velja isti naš špirit na italijanskih tržiščih. Ta absurdnost nastaja zato, ker uživa izvozni špirit neke ugodnosti oz. premije, ki znašajo okoli 40.000 dinarjev za vagon. Poleg tega pa je prevoznina za špirit, ki je določen za izvoz, mnogo nižja kakor pa za špirit za domačo potrošnjo. Tako velja prevoznina enega vago-

Prav lep in živ

bo naš letošnji velesojem v Ljubljani od 3. do 12. junija.

Razstavnici prostori so že vsi zasedeni, na sejmišču pripravljajo pravo mobilizacijo trgovine in industrije. Razstavljala bo strojna in kovinska industrija, fina mehanika. Radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjava. Dvokolesa, vozovi in šport. Poljedelski stroji in orodje. Mlini. Lesna industrija, pletarstvo, ščetarstvo, igrače. Tekstilna industrija in konfekcija, klobučarstvo, čipkarstvo. Usnje in konfekcija. Krznarstvo. Papir in pisarniške potrebščine. Kemična industrija in fotografija. Živilska industrija. Stavbarstvo. Glasbila. Steklo, porcelan, keramika, bižuterija. Razne novosti. V zaokroženih razstavah bo prikazan pregled slovanskih narodnih ženskih izdelkov (vezenine, narodne noše in ženska ročna dela), dalje tobačni izdelki monopolske uprave. Avtomobili, motorna kolesa svetovnih znamk. Pohištvo in stanovanjska oprema. Mala obrt in turizem ter nekaj skupin italijanske eksportne industrije. Predvidena je tudi razstava v zvezi z obrambo pred napadi iz zraka. Marsikoga bo zanimalo tudi delo potapljačev vojne mornarice v 4 m globokem bazenu. Vsakemu se bo izplačal ogled te naše propagandno gospodarske prireditve. Šolska vodstva opozarjamo na obisk velesoja v zvezi z majniškim izletom.

† Franc Drogenig

V Gradcu je umrl ljubljanski veletrgovec Franc Drogenig, lastnik znane ljubljanske manufakturne trgovine R. Miklaue. Pokojnik je bil znan kot sila marljiv, vreden in soliden trgovec, ki je kot tak povsod užival veliko spoštovanje. Rodil se je leta 1873. pri Sv. Juriju ob juž. železnici. Posvetil se je trgovini ter se poročil s hčerko ljubljanskega trgovca Miklaue. Že takrat renomirano trgovino je kasneje silno dvignil ter jo razširil v razpošiljalnico, ki je znana tudi daleč izven Slovenije. Svojem namrščenem je bil izredno dober šef in zato ni čuda, da so nekateri že nepretrgoma 30 let v njegovi službi.

Pokojnik je bil tudi znan kot človek dobrega sra. Bil je tih človek in v javno življenje ni nikdar posegel, temveč je živel le za svojo trgovino in rodbino.

Zaradi prevelike delavnosti in premajhnega počitka je dobil živčno bolezen, od katere je ozdravel, napadla pa ga je pljučnica in njej je podlegel.

Naj mu bo ohranjen dober spomin! Zalujočim pa naše sožalje!

Naše terjatve proti Nemčiji zopet narasle

Naše terjatve proti Nemčiji so narasle za 32,8 na 247,9 milijona dinarjev. Znatno se je znižal naš dolg pri Češkoslovaški in vse kaže, da bo kmalu likvidiran. Gibanje klirniških saldov kažejo naslednje številke (v milijonih dolgične valute):

	S. V.	30. IV.
Aktivni kliringi:		
Bolgarska din	1,62	1,63
Nemčija RM	17,96	15,57
Turčija din	17,15	17,10
Španija pezeta	2,93	2,93
Pasivni kliringi:		
Belgija belg	1,97	1,98
Bolgarska din	0,76	0,78
Italija din	35,61	38,86
Madžarska din	6,96	4,73
Poljska	10,86	8,82
Romunija din	4,26	5,56
Češkoslovaška Kč	7,56	14,86
Švica	1,83	1,87

Na Bledu so na prodaj lepe stavbne parcele in 3 vile. Pojasnila daje Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

Krepak odgovor krošnjarijem

Krošnjariji in krošnjarstvo v pravi luči

Na članek krošnjarjev, na katerega smo reagirali že v petkovi številki, je krepko odgovoril neki trgovec tudi v »Slovenskem narodu«. Odgovor trgovca je tako temeljit, da je kar veselje. Zato mislimo, da je umestno, da izide tudi v našem listu. Glasi se pa:

Da nameravajo krošnjariji ustanoviti svoje lastno društvo, imajo prav, tudi svojo zbornico lahko ustanove. Saj jih bo kmalu več kakor trgovcev. Pravilno bi bilo, da bi jih smatrali za trgovce in da bi jih včlanili pri združenju.

Toda k stvari: V članku je rečeno: Zaradi pogostega, nepravilnega preganjanja krošnjarjev po javnih organih in paznikih Združenja trgovcev se je deputacija krošnjarjev obrnila na bansko upravo. Prav! Tudi trgovci so se opetovano obrnili na razne uprave, ne samo na bansko, a dosegli niso ničesar. Pač pa smo dobili pred kratkim neki osnutek uredbe o krošnjarstvu, ki ga je zakril seveda Slovenec, ne kak Srb. Trgovstvo stoji na stališču, da ima pač trgovski stan poleg premnogi dajatev tudi svoje pravice, posebno se glede krošnjarstva. Angležem se rado očita, da so kramarski narod, pri nas so pa na delu ljudje in tudi inteligenti, ki bi najraje vse trgovce podušili, kakor se je neki delegat na skupščini nabavljalnih zadrug pred leti izrazil. Krošnjariji pravijo, da je postopek pri podeljevanju dovoljenj zelo strog. Toda mi samo konstatiramo,

da je krošnjarjev vsako leto več.

V nekaterih srezih so izdali kar na stotine dovoljenj. Občina, ki ima posebne privilegije (še iz časov Marije Terezije), ki se seveda morajo upoštevati večno, dobi vedno več svojih občanov. Kako se to godi, je seveda skrivnost krošnjarjev. Mi tega ne razumemo, kako more biti neka občina tako rodovitna v populaciji. Kdo nam skodeuje, to trgovci, še posebno podeželski, prav dobro vedo. Da bi bilo preganjanje tako hudo, kakor to hočejo povedati krošnjariji, nikakor ne drži. Saj so se ravno trgovci vedno pritoževali, da tisti, ki bi morali to stvar zasledovati, niso hoteli storiti svoje dolžnosti ali pa

so se celo rogali zahtevam trgovcev.

Ni tu mesto vse take primere omenjati, ker bi napolnilo to ves list, toda krošnjariji naj samo pregledajo nekaj letnikov »Trgovskega lista«, pa bodo videli svoje fotografije. Ponovno omenim, da se je zgodilo, da je krošnjar pomolil načelniku pod nos samokres, češ: evo ti moje legitimacije, za katero je vprašal načelnik združenja. Pa to ni bil osamljen primer. Tudi drugod so že grozili z revolucijo.

Glede davkov naj pa krošnjariji kar lepo molče, ravno tako glede drugih doklad. Poglejmo to zadevo. Trgovec mora poleg lokalov, ki niso baš poceni, plačevati reklamo, razsvetljavo, kurjavo, pridobnino, morda rentnino, službeni davek, doklado, bednostni fond, kuluk, Okrožni in penzijski urad ter še za razne druge namene. Pravice pa tako rekoč nima nikakih.

Vse to pri krošnjarju odpade.

Saj je znano, da so krošnjariji tako spretni, da plačujejo davke, v kolikor jih plačujejo, v manjših občinah.

Tako je znan primer, ko je bil plačan tak davek v neki občini za vse leto s 25 din. In to imenujejo davek? Na mesec 2 din! Da je ta posel tako beraški, temu bi

se morali smejati. Saj je znano, da pošiljajo krošnjariji prav lepe vsote iz Slovenije, da so si nekateri doma kupili kar hišice, lepe hišice!

Struktura manufakture zahteva, da trgovec naroči pomladansko blago že v avgustu ali še prej za dobavo februar ali marec. Blago pride v tem času, trgovec, ki je računal, da bo za veliko noč kaj prodal, mora pa le vsak dan slati, da so vse vasi oblezli krošnjariji in skoraj pri vsaki hiši kaj prodali. V nekaterih hišah, kjer so slučajno same ženske doma, si že ne morejo drugače pomagati iz zadrege in strahu, kakor da nekaj kupijo. Prosim, preglejte »Trgovske liste«!

Krošnjariji uporabljajo vse moč trike. Govore nekako češčno ali lomijo nemiščino, apelirajo na usmiljenje, češ da so begunci iz Češke itd. Krošnjariji povsod, tudi v obmejnih krajih, tudi tam jih oblasti nočejo videti. Prodajajo ob nedeljah, zvečer do devetih itd. Če že govorijo o dolžnostih,

naj te dolžnosti kot državljanji tudi izpolnjujejo!

Trgovec je hitro kaznovan, če ima trgovino odprto preko dovoljene časa. Krošnjariji se pa nemočno vozijo, kakor in kamor hočejo. Saj jih nihče ne moti. Vozijo blago z vozički, z avtomobili ter se sploh ne menijo za nobene predpise. Kako pa tudi! Saj jih nihče ne ovira. Poleg trgovine stoji krošnjariji v ustavi mimoidočega ter mu ponuja svojo robo.

Blago krošnjarjev je nesolidno.

Kako pa je s solidnostjo? Ali ste že kdaj čuli, da je kak trgovec prodal navadno hlačevo, vredno 100 din za 200 dinarjev? Tako so pa delali in delajo krošnjariji. Najprej cenijo blago 400 dinarjev, potem pa kupec »gliha in gliha« ter dobi končno blago za 200 din. Sedaj misli, kako poceni je kupil ter da je mojster v kupovanju. Ko pa nese blago h krojaču, mu ta šele pove, da je nasedel navihancu. Povejte, kdaj in kje se je kaj takega zgodilo v kaki trgovini? Trgovec ima svoj lokal, ki ga ne more kar v par urah prenesti, je vedno pod kontrolo in bi se v takem primeru kaj kmalu znašel pred sodnijo.

To so le malenkosti. Kljub temu pa naši ljudje še vedno nasledajo krošnjarijem. Kaj lepega se naše podeželsko ljudstvo od njih res ne bo naučilo. Tudi tu opozarjam na klasičen primer, ki ga je objavil »Trgovski list«.

Glede zaposlenosti bi pa rad nekaj pritrldil. Slovenija se že leta in leta trudi, da bi se posvetilo malo več pozornosti našim cestam. Imamo dovolj zahtev. Zaposlili bi lahko cel regiment krošnjarjev. Če bo Slovenija enkrat tako srečna, da bodo začeli graditi cesto Ljubljana—Sušak, bi lahko

na stotine ljudi dobilo delo.

Če bomo tako srečni, da bomo to dočakali, bomo morda res doživeli, da bodo ti krošnjariji pustili to naporno, in kakor pravijo, beraško obrt in prosili za delo. Morda bomo to res videli.

Res je, da je mnogo brezposelnih. A tudi v trgovini je mnogo takih. Saj ne mine dan, da se ne bi oglašil brezposeln trgovec ali pomočnik in prosil za podporo. Toda, ali se mora brezposelnost odpravljati le tako, da se

tisočem da dovoljenje za krošnjarjenje?

Jaz mislim, da to ni prava pot in da bi se našel lahko kak drug izhod. To je ubožno spričevalo za tiste, ki o tem odločajo. Pa še nekaj. Omenil sem razne dajave.

Toda ali kdo pozna kako humanitarno ali drugo društvo, ki se še ni obrnilo s prošnjami na trgovske kroge? Ali je kako društvo, ki ni bilo pri tem upoštevano? Koliko darujejo dobrosrčni trgovci tudi tako, da nihče ne ve. Koliko so pa že krošnjariji darovali?

Težaven položaj trgovcev

Vzemimo srednjega trgovca, ki zaposluje 2 ali 3 pomočnike. Režijski stroški znašajo mesečno 15.000 dinarjev ali dnevno 500 dinarjev. Kako bo kril to režijo, če mu glavni vir, to je oblačilno blago, odjedo krošnjariji? Kako je to na deželi, ko trgovec žalosten gleda, kako krošnjariji hodijo tudi po hribovskih vaseh in se pri trgovcu stranke oglase le takrat, ko potrebujejo sol, sladkor ali kak drug tak predmet, ki ga mora trgovec morebiti še zapisati v knjigo in čakati, kdaj bo dobil plačilo. Za gotov denar pa kupujejo ljudje od krošnjarjev. Kdo je že sešel vse milijonske izgube, ki jih je utrpelo trgovstvo? Moratorij, krize itd. so trgovcem prizadejale milijonske izgube, da ne omenjamo še deviznih težav. Vse to pri krošnjarijih odpade.

Rizika ne poznajo

Trgovstvo se bo gotovo še nadalje borilo za svoje pravice. Od trgovca se nadalje zahteva usposobnostni dokaz, dokaz, da je dovršil trgovsko gremialno šolo. Plačevati mora doklade za zbornico, za združenje. Vzdrževati mora trgovstvo na lastne stroške svojo trgovsko šolo in še marsikaj. To se zahteva vse od trgovca. Danes pa po obstoječih predpisih lahko vsakdo, vsak obrtnik prične trgovino ter ni tu nikake ovire. Nastane vprašanje, zakaj se potem izobrazimo vsake v svoji stroki, če pa more vsakdo krošnjariti in sušmariti po mili volji?

Ni res, da imamo trgovci svoje tovarne. Katere so pa mislili? Saj je znano, da se krošnjariji sami vozijo v tovarne ter mnogokrat poberejo še blago, ki ga je naročil trgovec in ki je ležalo tam v tovarni zanj rezervirano. Krošnjariji bodo že vedeli, kje je to.

Mogel bi našli še nebroj takih argumentov ter se bo gotovo še našel kdo sposobnejši, da bo osvetlil to vprašanje.

Naj za enkrat in v naglici to zadostuje.

V resnici pa tudi zadostuje, ker takšna je resnica o krošnjarijih in krošnjarstvu.

A naj bodo krošnjariji kar lepo tihi. Besede, ki jih uporabljajo, so vse prej ko salonske.

Politične vesti

Bolgarsko javno mnenje je silno razburjeno, ker je prišla vest, da so aretirali Romuni 25 bolgarskih kmetov iz Dobrudže ter jih nato skoraj vse pobili, ker da so hoteli pobegniti. Nevarnost je, da bo imel ta dogodek resne posledice.

Turška vlada je posredovala med Romunijo in Bolgarsko glede Dobrudže, kakor poroča »Daily Herald«. Po tem poročilu je predlagala Turčija, da bi odstopila Romunija Bolgarski Dobrudžo v najem za sto let, da bi torej romunska suverenost nad Dobrudžo ostala formalno ohranjena.

V turški narodni skupščini je bila slovesno prečitana vsebina anleško-turške deklaracije, ki jo je skupščina soglasno odobrila. Deklaracija pravi, da sta se Vel. Britanija in Turčija sporazumeli ter sklenili trajen sporazum, ki vsebuje vzajemne obveznosti v interesu varnosti obeh držav. V primeru napadalnega akta, ki bi dovedel do vojne v oblasti Sredozemskega morja, si bosta obe državi medsebojno pomagali, kolikor bo to le v njuni moči. Niti deklaracija niti sporazum nista naperjena proti kakim drugi državi, temveč imata samo ta namen, da zagotovita obema državam medsebojno podporo v primeru potrebe.

Obe državi sta se sporazumeli, da se pred definitivnim sporazumom še precizno definirajo nekateri pogoji za obvezno sodelovanje in pomoč. Obe vladi priznavata, da je treba zagotoviti varnost tudi na Balkanskem polotoku. Obe vladi sta se končno sporazumeli, da ti dogovori ne ovirajo obeh vlad, če v interesu konsolidacije miru sklenejo sporazume tudi z drugimi državami.

V Angliji upajo, da bo v kratkem britansko-ruski sporazum sklenjen. Francoski parlament je z večino 375 glasov proti 230 odobril politiko vlade. Socialisti so glasovali proti vladi, ker nasprotujejo njeni finančni politiki. Izjavili pa so, da zunanjo politiko vlade odobravajo.

Italijanski tisk je neugodno sprejel tako Chamberlainov ko Daladierov govor, zlasti pa slednjega. Italijanski tisk pravi, da nadaljuje Daladier s politiko obkroževanja držav osi Rim—Berlin, da sicer ni povedal nič novega, temveč samo znova ponovil, da Francija odklanja vse italijanske zahteve.

Mussolini je imel v nedeljo v Turinu govor, ki ga je svet pričakoval z velikim zanimanjem. Mussolini je uvodoma spominjal na italijanske znage v Etiopiji in Španiji ter dejal, da sta sinteza zdajšnjih let italijanski kolonialni imperij ter personalna unija med Italijo in Albanijo. Nato je prešel na vprašanje miru ali vojne. Dejal je, da ni danes v Evropi vprašanja, ki bi bilo tako zaostreno, da bi zaradi tega vprašanja morala nastati vojna. So vozli v evropski politiki, a razvozlati se morejo tudi brez meča. Čas pa je, da se začno vozli razvozlavati. Nato je govoril o nemško-italijanski zvezi ter naglasil, da bo Italija korakala z Nemčijo, da da Evropi oni mir, ki ga hočejo narodi. Nadalje je dejal, da se je karta treh kontinentov sicer precej spremenila, da pa države osi niso vzele demokratičnim državam niti enega prebivalca niti enega kvadratnega metra. V Versaju je bil mir, ki je bil naperjen proti Nemčiji in Italiji. Ta mir je padel, demokratične države pa ga hočejo nadomestiti z raznimi garancijskimi pakti. Ti dokazujejo, da te države nočejo miru, ker so že začele belo vojno, t. j. vojno na gospodarskem polju. Toda samo z zlatom se vojne ne morejo dobiti. Ogromnega bloka 150 milijonov ljudi, ki sega od Baltiskega morja do Indijskega oceana, ni mogoče razbiti. S tem je tudi pojasnjeno, zakaj se oborožujemo. Vodevstvo in narod sta v Italiji en blok. Ustvarili smo novo generacijo Italijanov, da priborimo boljše življenjske pogoje svojemu delovnemu narodu. Če se je posrečilo Piemontu, da je združil vse Italijane v eni državi, se bo tudi nam posrečilo, da si zagotovimo svojo bodočnost. Govor Mussolinija je bil sprejet od zborovalcev z velikim navdušenjem.

V tujini je bil Mussolinijev govor sprejet dobro ter listi poudarjajo njegov miroljubni ton. V Londonu so s posebnim zadoščenjem sprejeli Mussolinijev izjavo, da ni vprašanja v Evropi, ki se ne bi moglo rešiti mirno.

Vodja rajha Hitler je pregledal utrdbe na nemški zapadni meji.

Iz Vatikana poročajo, da ni Vatikana predlagal nobenega konkretnega predloga glede rešitve vprašanja Gdanskega, temveč je sporečl vsem vladam samo željo papeža, da bi se mir ohranil.

Obisk litavskega generala Rastikisa v Varšavi je po splošni sodbi povzročil veliko zblžanje med Poljsko in Litvo, in sicer tudi v vojaškem pogledu. Vendar pa ni bil sklenjen noben poseben sporazum.

Nemška vlada je poslala vladi češko-moravskega protektorata noto, v kateri zahteva, naj vlada protektorata prispeva letno za vzdrževanje nemške vojske v protektoratu 3 milijarde Kč. Zadnji češko-slovaški vojni proračun pa je znašal samo 2 in pol milijardi Kč.

Velika zmagovalna parada v Madridu bo 19. maja, kakor je bilo sedaj dokončno določeno. Takoj po paradi zapuste italijanski in nemški prostovoljci Španijo.

V Bratislavi se je sestala nemško-slovaška delegacija, da se dogovori glede nemških garnizij, ki jih sme imeti Nemčija v zapadni Slovaški. Slovaška mora dati za garnizije potrebna zemljišča in dovoliti carine prost uvoz vseh predmetov, ki so potrebni za židavo in opremo garnizijskih posloplj.

Japonska vlada je pred dnevi ponudila svoje posredovanje med Nemčijo in Poljsko, da bi se ublažila napetost med obema državama.

Japonski mornarji so se izkrcali v mednarodni koncesiji na otoku Kulang-Su, ki je znan pod imenom »raj južne Kitajske«. Pod zaščito tankov so izvedli Japonci racijo in odvledli več Kitajcev, ki so bili znani po svojem nasprotstvu do Japoncev. Baje so prišli tudi poveljniki kitajske iregularne vojske.

Denarstvo

Položaj na borzah nespremenjen

Pretekli teden ni prinesel na beograjski borzi glede tečajev drž. vrednostnih papirjev nič novega. Trg je bil miren in tečaji so bili skoraj stabilizirani, razen na zadnjem borznem sestanku v petek. Promet je bil nekoliko večji, ker je bila tudi udeležba zasebnega kapitala živahnejša. Vendar pa je bil položaj v rokah glavnega kupca, t. j. Drž. hip. banke. Čvrsta tendenca pa je nastala predvsem zaradi večjega zanimanja borzijancev za drž. papirje. Večje povpraševanje je bilo za dolarske papirje. Večina tečajev se je popravila, kakor kažejo naslednje številke:

	5.5.	12.5.
25% vojna škoda	448.50	450.—
4% agrarne	59.50	60.—
7% investicijsko	99.50	100.—
6% begluške	88.—	88.25
6% dalmatinske	86.50	86.25
6% gozdne	85.75	85.50
7% Blair	90.50	91.50
8% Blair	99.—	100.—
7% Seligman	99.50	100.—
7% stabilizacijsko	99.—	100.—

Rentabilnost drž. papirjev je bila dne 12. V. 1939 naslednja: vojna škoda 5.56%, investicijsko posojilo 7%, 4% agrarne 6.67%, 6%ne begluške 6.80%, 6% dalmatinske 6.96, 6% gozdne 7.02%, 7% Blair 7.65%, 8% Blair 8, Seligman in stabilizacijsko 7%.

Skupni promet z obveznicami je znašal 7.2 milijona din, za 1 milijon več ko prejšnji teden.

Delnice Narodne banke so bile po 7.400, delnice PAB pa po 215.

Na deviznem trgu ni bilo sprememb. Nemška klirinška marka je bila po 13.80, angleški funt po 238, oz. 258 din, grški boni v začetku tedna po 30.75, na koncu tedna pa po 31.25 din.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. maja navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih dinarjev):

Kovinska podloga se je povečala za 0,7 na 1.917,3.

Devize izven podloge so narasle za 23,24 na 508,29.

Vsota kovanega denarja se je znižala za 9,6 na 296,6.

Nepremičnine so se zvišale za 0,5 na 190,9.

Razna aktiva so narasla za 13,19 na 2.089,17.

Obliki bankovcev se je znižal za 34,5 na 7.388,9.

Obveze na pokaz pa so se zvišale za 58,4 na 1.626,7.

Razna pasiva so se znižala za 5,46 na 257,24.

Celotno kritje znaša 27,32%, samo zlato kritje pa 27,17%.

Obrestna mera banke je ostala še nadalje nespremenjena.

*

Belgijska narodna banka je znižala obrestno mero za diskont od 4 na 3%. Obrestna mera je bila dvignjena od 2,5 na 4% šele dne 17. aprila 1939., da bi se preprečil beg kapitala.

Spanija išče na Nizozemskem posojilo 20 milijonov funtov. Skupina francoskih, angleških, švicarskih in nizozemskih bank, ki bi dala posojilo, je pooblastila Van Zeelanda, da zahteva od Spanije primerna jamstva, ki bodo morala biti tudi politična.

V vojnem odboru ameriškega senata je bil sprejet predlog, da more vlada v času vojne razpisati vojno posojilo. Država bi dala posojilodajalcem 100% obrestni skoli 50 let. Višina posojil, ki bi bila prisilna, bi bila odvisna od premoženja posameznikov. Posamezniki bi morali dati državi posojila od 5 do 75% svojega premoženja. Kdor ima 100 milijonov dolarjev, bi moral posoditi 75 milijonov dolarjev.

Opozorjamo na današnji oglas Prometne banke d. d. v Ljubljani ter jo toplo priporočamo vsem cenjenim naročnikom.

Pobotniška taksa od plač zasebnih nameščencev

Debata, če se plačuje pobotniška taksa po tar. post. 33. od plač zasebnih nameščencev, traja že dolgo. Čeprav je večina davčnih strokovnjakov bila mnenja, da se ta taksa ne plačuje, razen če je bila izdana prava pobotnica, je vendar finančno ministrstvo dosledno izvajalo načelo, da se mora plačati taksa na plače zasebnih nameščencev v vsakem primeru, če je le bilo plačilo plače na kakršen koli način potrjeno ali le zapisano. Finančno ministrstvo se je pri tem sklicevalo tudi na državni svet, ki pa je z razsodbo pod št. 5123/37 z dne 5. junija 1937, to stališče ovrgetel ter razsodil, da se mora plačati ta taksa le, če se izda potrdilo o prejemu plače, če se izvrši plačilo po seznamu ali če se plača knjiži na tekoči račun dotičnega nameščencea.

Kljub temu pa je finančno ministrstvo še nadalje vztrajalo na svojem stališču. Gospodarske korporacije so si dolgo prizadevale, da finančno ministrstvo svoje stališče opusti, ker je postalo z razsodbo državnega sveta nevzdržno. Sedaj se je končno doseglo, da je izdal davčni oddelek finančnega ministrstva pod št. 10.318/III. z razpisom z dne 21. aprila 1939. na fi-

nančno direkcijo nalog, da se mora postopati v bodoče v smislu razsodbe državnega sveta.

Drž. taksa po tar. post. 33. se od nameščenskih plač v bodoče plačuje le v primeru, če se plača potrdi s pobotnico, če se izvrši plačilo po podpisnem ali tudi nepodpisnem seznamu ali če se plača na tekoči račun dotičnega nameščencea.

Seznami za plačilo uslužbenkega davka, davčne knjižice, sumarno knjiženje v blagajniških knjigah in podobna potrdila ne morejo več služiti kot podlaga za takšno obveznost.

Zveza industrije meni v svoji zadnji okrožnici, da je verjetno, da bo finančna oblast, ker se navodila fin. ministrstva sklicujejo tudi na razpis fin. ministrstva z dne 18. februarja 1935., zahtevala plačilo takse tudi v primerih, ko se izvrši plačilo na podlagi blagajniškega plačilnega naloga ali po podpisani ali nepodpisani kuverti, ki se zadrži do prihodnjega izplačila v blagajniških spisih. Po razsodbi državnega sveta pa v teh primerih takse obveznosti ni, zato naj se prizadete stranke v teh primerih poslužijo pravnih sredstev.

Nova navodila Narodne banke za uvoz surovin iz neklirinških držav

Da se omogoči uvoz surovin za našo industrijo na podlagi kompenzacije, je izdala Narodna banka naslednja navodila:

1. Po odloku finančnega ministra št. 1981/VIII z dne 27. marca 1939. bo odbor za uvoz pri Narodni banki dovoljeval 100%ne kompenzacije podjetjem, ki uvažajo industrijske surovine iz deviznih držav in ki istočasno izvažajo v devizne države lastne, iz uvoženih surovin izdelane proizvode. Te kompenzacije se bodo dovoljevale z namenom, da se domačim industrijskim podjetjem omogoči možnost dopolnilne oskrbe s surovinami iz neklirinških držav in nad redni kontingent, ki jim ga je dovolil odbor za tekoče leto.

2. Domačim podjetjem pa, ki morejo izvažati gotove lastne proizvode iz domačih surovin v devizne države, bo dovoljeval odbor za uvoz pri Narodni banki samo kompenzacije v višini do 50% njihovega izvoza v neklirinške države. Ostanek izvoznih deviz morajo podjetja vnesti v državo ter eno četrtino ponuditi Narodni banki na odkup, eno četrtino pa morejo prodati na borzi po svobodnem tečaju. Potemtakem more izvoznik (industrijsko podjetje), ki mora biti istočasno tudi uvoznik, pod pogojem, da ima predhodno dovoljenje Narodne banke za kompenzacije, uporabiti od prejetih deviz za njih izvoz v prvem primeru 100%, v drugem pa 50% za plačilo naročenih surovin v tujini.

3. Prošnje za navedene kompenzacije morajo vložiti pooblaščen zavodi odboru za uvoz pri Narodni banki samo v konkretnih primerih, ker se generalna dovoljenja ne bodo izdajala. V prošnjah se morajo navesti naslednji podatki: 1. ime domačega izvoznika, 2. vrsta in količina blaga, ki se izvozi, 3. vrednost izvoza, 4. državo, v katero se izvozi, 5. ime domačega uvoznika, 6. vrsta in količina blaga, ki se uvozi ter se mora pri tem navesti številka carinske tarife, 7. vrednost uvoza, 8. država, iz katere se blago uvozi v Jugoslavijo z navedbo izvora blaga, če je drugo od države uvoza, 9. ime pooblaščenega zavoda, pri katerem bo izvoznik dvignil potrdilo

o zavarovanju valute. Za vsako državo in za vsako vrsto blaga se mora vložiti posebna prošnja. Vrednost izvoza in uvoza morata biti v prošnji navedeni v isti valuti. Nadalje se mora navesti, če so bili proizvodi izdelani iz domačih ali tujih surovin in iz katerih.

4. Potem ko odbor za uvoz dovoli kompenzacije in ko izda kompenzacijsko dovoljenje, se mora obrniti uvoznik s prošnjo na predpisnem obrazcu neposredno na odbor za dovoljenje uvoza ter se pri tem sklicevati na izdano kompenzacijsko dovoljenje. Prošnji se mora priložiti pismeno potrdilo pooblaščenega zavoda, iz katerega je razvidno, da se je izvršil izvoz v vrednosti, navedeni v kompenzacijskem dovoljenju, in sicer dan po izdaji tega dovoljenja. V potrdilu se morajo navesti: številka in datum izvoznškega dovoljenja, datum, količina, vrsta blaga, vrednost blaga in država izvoza. To potrdilo izda oni pooblaščen zavod, ki je izdal izvoznško potrdilo, potem ko mu ga je vrnila carinarnica.

5. Če se želi izvršiti uvoz pred izvozom lastnega proizvoda, se mora ob vložilu prošnje za dovoljenje uvoza priložiti tudi obvezna izjava pooblaščenega zavoda Narodni banki, da se bo izvoz oziroma kompenzacija izvršila v roku treh mesecev od dneva izdaje dovoljenja za uvoz, v primeru pa, da do izvoza od tega roka sploh ne pride, oz. da se kompenzacija ne izvrši na način, kakor je bil določen v kompenzacijskem dovoljenju, da se bo položilo 25% zneska kompenzacije v korist fonda za premiranje izvoza.

6. Kompenzacije se morejo izvršiti tudi brez predhodne opravičbe z uvoznim dokumentom pod pogojem, da ima uvoznik uvozno dovoljenje od odbora za uvoz pri Narodni banki ter da se zaveže, da bo to opravičbo izvršil v roku veljavnosti uvoznega dovoljenja. Pri izvedbi kompenzacije je pooblaščen zavod dolžan, da to izvrši po borzi, dočim se samo likvidiranje dolga in terjatve more izvršiti tudi po tuji bančni zvezi domačega pooblaščenega zavoda.

Živahna delavnost Društva absolventov drž. trg. šol v Celju

V nedeljo 30. aprila t. l. so zborovali absolventi drž. trg. šol, organizirani v svoji stanovski organizaciji v Celju. Zborovanje je bilo dobro obiskano, kar je dokaz, da je članstvo disciplinirano in zavedno.

Občni zbor je otvoril zaslužni predsednik g. Vučer. Pozdravil je navzoče delegate ljubljanske organizacije g. Bebra Josipa, gđc. Zidanikovo ter Binco in Mišo Dovžanovi, zastopnika oblasti g. Rednaka ter vse člane.

Nato je poročal o delovanju organizacije ter poudaril solidarnost članov. Zahvalil se je vsem podpornim članom društva, ki so omogočili, da so brezposelni lahko obiskovali brezplačno večerne tečaje, ki jih je društvo priredilo, zahvalil pa se je tudi uredništvu »Trgovskega lista« in celjske »Nove Dobe« za priobčevanje društvenih objav.

Tajniško poročilo je podal g. Maks Suszynski. Društvo ima enega častnega predsednika, 214 rednih in 31 podpornih članov.

Društvo je prejelo »Trgovski list«, »Jugoslovenski Lloyd«, »Slovenijo« in celjsko »Novo Dobo«, izdajalo pa je mesečno svoje »Izvestje« v 250 izvodih, v katerem je objavljalo svoja stanovska poročila.

Iz blagajniškega poročila g. Zupaneka posnemamo, da je znašal denarni promet din 106.863.—, kar dokazuje agilnost društva. Dohodki društva so članarine in prebitki zabavnih prireditev, dočim so podpirne članarine namenjene predvsem kulturni sekciji za vzdrževanje učnih tečajev.

O knjižnici je poročal g. Maks Modic. V preteklem letu je društvo nabavilo za din 1.000.— novih strokovnih knjig. Knjižnica pa se mora še izpopolniti.

Poglaviti cilj društva je, nuditi svojim članom nadaljnjo strokovno izobrazbo. V ta namen prireja društvo večerne tečaje, ki trajajo po 6 mesecev. Letos je društvo priredilo 9 tečajev v Celju: angleščino, italijanščino — začetni in nadaljevalni, francoščino — začetni in nadaljevalni, nemščino — začetni in nadaljevalni, tečaj nemške stenografije in matematike; v Žalcu pa je priredilo društvo začetni in nadaljevalni tečaj nemščine. V vse te tečaje se je vpisalo 182 tečajnikov. Svoj program na kulturnem polju namerava društvo v jeseni še dopolniti z raznimi aktualnimi strokovnimi predavanji. Letos je društvo priredilo samo eno predavanje g. Viktorja Pirnata: Naša pomorska tržišča v odnosu

do tujih tržišč. Delo kulturne sekcije je vodil z velikim uspehom g. Mirko More. Sekcija je mogla razviti tako uspešno delovanje po zaslugi uvidenih podpornih članov društva, dalje ravnateljstva drž. trgovske šole v Celju ter gg. predavateljev. Vsem bodi izrečena iskrena zahvala.

Socialna sekcija je predvsem skrbela za nameščanje brezposelnih članov.

Zabavna sekcija, ki jo vodi g. Pleteršek, je prirejala plesne vaje in gojila družabnost med članstvom.

V imenu ljubljanske organizacije je pozdravil zbor g. Beber. Pozival je člane k poglobitvi stanovske zavednosti in društvenega sodelovanja. Poročilo o delovanju organizacije v Ljubljani pa je podala gđc. Zidanikova.

Po poročilu člana nadzornega odbora g. Presingerja je odbor prejel razrešnico s pohvalo.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Leopold Vučer. V odbor pa gg.: Milan Zupanek, Maks Suszynski, Mirko More, Maks Gorišek, Maks Modic, Feri Pleteršek, Drago Dorn in Jože Štok ter gđc. Franja Javoršek, Draga Prelog, Milena Modic, Zora Špindler, Cirila Petrak in Nežika Verbovšek.

Pri slučajnostih je občni zbor sprejel resolucijo o zahtevah absolventov trg. šol, ki jo bodo poslali na odločujoča mesta, nakar se je razvila debata o raznih stanovskih vprašanjih.

Ob zaključku zborovanja se je predsednik ponovno zahvalil vsem dobrotnikom društva in članstvu za sodelovanje v organizaciji ter z bodrilnimi besedami apeliral na novo izvoljeni odbor, da bo stremel za čim večjim napredkom organizacije.

Tako je bilo zaključeno lepo zborovanje mlade gospodarske inteligence, ki je pokazala na vseh poljih svojega udejstvovanja velik napredek. Kljub temu, da je absolvent trgovske šole danes v najtežji borbi za svojo življenjsko eksistenco, se njegova tvorna sila ni zmanjšala. Ravno izkušnje v življenju so ga izoblikovale v neomahljivega, trdnega človeka, ki si je v svesti svoje naloge, ki mu pripada v gospodarstvu in v katerem hoče tudi odločno sodelovati. Naši gospodarski krogi naj podpro koristno stremenje absolventov dvorazrednih trgovskih šol in naj jim omogočijo čim več možnosti udejstvovanja v našem gospodarstvu.

Dobave - licitacije

RAZPIS

Predelava stare bronaste žice v novo žico. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje drugič oddajo predelave 5787 kg stare bronaste žice in bakrenih odpadkov v novo sili-cium-bronasto žico, 2,5 mm, z neposredno pismeno pogodbo na dan 20. maja 1939. Pogoji po din 30.— v pisarni direkcije, Sv. Jakoba trg št. 2/I. nadst., soba št. 41.

Nabava 870 raznih žarnic. Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje v drugič dobavo 870 žarnic raznih napetosti in jakosti, tužemskega izvora. Pogoji se lahko vpogledajo, prepišejo ali kupijo v pisarni direkcije (Sv. Jakoba trg 2, soba 41) po ceni din 20.— s kolkom za din 10.— kolikove in zapečatene ponudbe je treba predložiti ekonomskemu odseku direkcije najkasneje do 17. maja t. l. do 11. ure.

Direkcija drž. rudnika v Vrniku sprejema do 17. maja ponudbe za dobavo 100 m³ smrekovih hlodov, hrastovega jamskega lesa in 250 m trofaznega svinčnega kabla.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 17. maja ponudbe za dobavo jamskega jelovega lesa, 5000 kg tračnikov, kuvert za izplačilo delavcev, raznega mizar-skega orodja; 24. maja cilindrske-

ga olja, števec za trofazno strujo, bencina, kožnih jermenov, jeklene vrvi, voščenih cevi, kavčukastih rokavic.

Štab odseka za utrjevanje na Vrhniku sprejema do 20. maja ponudbe za dobavo 45 m³ jelovih desk.

LICITACIJE

Dne 17. maja bo pri štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo lesenih okvirov in vrat; 20. maja pismena licitacija za popravilo objekta vojašnice kralja Aleksandra I. v Ljubljani.

Dne 27. maja bo pri štabu mor-narice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo 11.900 ton domačega premoga; dne 31. maja lanene in konopljene jadrenine.

Dne 2. junija bo pri savskem žandarmerijskem polku v Zagrebu licitacija za prodajo odpadkov starega železa, pločevine, bakra, medi, stare obleke in obutve.

Dne 6. junija bo pri štabu za utrjevanje (I) v Ljubljani licitacija za nabavo električne centrale, naprave za filtriranje; 7. junija naprave za filtriranje (ventilator in filter); dne 17. maja pri II. odd. za dobavo vodovodnih cevi, ročnih svedrov; 19. maja aparata za polnjenje akumulatorjev in škarij za pločevino ter vodovodnih pocin-kanih cevi.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

ČEŠKA INDUSTRIJALNA BANKA

Podružnica v LJUBLJANI
Marijin trg 5

Centrala v PRAGI
Na Příkopě 16

Albanski gozdovi in Italija

Albanija ima poleg petroleja tudi velike gozdne komplekse, ki so posebnega pomena za Italijo, deželo, ki je na lesu revna. Od 2.87 milijona ha, kolikor znaša skupno površina Albanije, je gozdne površine 0.99 milijona ha, od tega pa zavzema polovico grmovje, tako imenovano »makija«. Letni prirastek se ceni za visoki gozd na 800.000 kub. metrov, za srednji in nizki gozd na 500.000 kub. metrov. Za grmovje se ni dosedaj našla še nikakršna praktična uporaba. Drva in oglje sta bila od nekdanj izvozna predmeta Albanije. Od skupne vrednosti albanskega izvoza (v l. 1935) v višini 6.04 milijona albanskih zlatih frankov (en albanski zlati frank približno ena tretjina ameriškega dolarja) je odpadlo na gozdne proizvode skoraj 47%. Izvoz oglja je znašal v l. 1937. 3.851 ton. Glavna kupca sta bile Italija in Grčija. Italija je bila tudi glavni kupec za albanska

drva ter je l. 1936. izvozila 72% vseh albanskih izvoznih drv. Proizvodnja stavbnega lesa ter rezanega lesa je v Albaniji bila dosedaj zelo omejena zaradi težavne pristopnosti visokih gozdov. Razmere se pa morejo izboljšati, če se bodo napravile ceste, kar bodo Italijani vsekakor storili. Še pred 15 leti so dobile italijanske železnice ter »Sifa« na ustju reke Mati gozdno koncesijo. V območju Mamura ima »Inag« (Danska mednarodna geodetska družba) gozdno koncesijo in eno parno žago. Ta žaga pa ne dela že več let.

Izkoriščanje gozdnih bogastev Albanije je bilo do sedaj onemogočeno tudi zaradi pomanjkanja kapitala, a tudi gozdne zakonodaje, ki je ostala ista kakor pod Turki. Nobenega dvoma ni, da bo Italija razvila albansko gozdno gospodarstvo in da bo nabavljala potrebni les tudi v Albaniji.

doči ureditvi države. Nikdar niso bili ti razgovori tako resno in pošteno zamišljeni kot sedaj. Te razgovore moramo spremljati z optimizmom in ne z zlovoljnim pesimizmom. Če se tu in tam pokažejo težave, se ne smemo čuditi, saj se v nekaj dneh ne more rešiti ogromni kompleks vprašanj, ki ga skozi 20 let ni bilo mogoče niti načeti. Spremljamo te dogodke z dobrimi željami in upamo na uspeh. Glede zunanje politike je dr. Korošec predvsem opozarjal na krasen sprejem kneza Pavla v Italiji. Vsi se veselimo izjav simpatij in prijateljstva od odločujočih italijanskih političnih činiteljev, kakor smo bili nedavno veseli podobnih izjav iz Berlina. Na koncu je podaril dr. Korošec, da je nevarnost za vojno že minila.

»Koroški Slovenec« razpravlja o ljudskem štetju, ki bo 17. maja, ter poziva Slovence, da neustrašeno izjavijo pred števnimi komisijami, da so Slovenci. »Koroški Slovenec« opozarja, da bo koncem tega stoletja v Evropi 300 milijonov Slovanov, da se doba Romanov ne huje in da riše sožitje Slovanov in Nemcev obrise bodoče Evrope. Zato zahteva narodna in osebna čast slehernega koroškega Slovence, da prizna, da je njegov materni jezik slovenski in da pripada slovenski kulturni družini. Odgovoriti treba zato pri štetju takole: državna pripadnost: Nemčija, materni jezik in narodna pripadnost: slovenska.

Nov melioracijski fond, ki naj bi saniral razne vodne zadržke, nameravajo ustanoviti v Beogradu. Poseben odbor ministrov že izdeluje načrt za ta fond.

Spor med knezom Thurn-Taxisom in našo državo zaradi razlastitve obsežnih gozdnih kompleksov v Gorskem kotaru je bil končan s poravnavo in ostane 12.000 orolov zemlje Thurn-Taxisu, 16.000 orolov pa preide v last države. Odškodnina za sekvester in za 16.000 orolov znaša okrog 42 milijonov dinarjev, ki bo deloma izplačana v gotovini (70%), deloma pa v bonih.

Razrešeni podban drinske banovine Mihajlo Krečković je bil obsojen zaradi raznih zlorab na 6 mesecev zapora. Kasalsko sodišče je sodbo potrdilo. Po 11. decembru je odpustil Krečković nad 100 banovinskih nameščenec, ker so volili listo dr. Mačka.

Volitve delavskih in nameščenjskih zaupnikov v obratih so odložene na 16. julija in bodo trajale do 15. avgusta. Baje se ne bodo več odložile. Vzrok odložitve je precej jasen.

Na predlog posvetovalnega odbora za oljate rastline je bila odkupna cena za ricinus zvišana od 300 na 400 din.

Parobrodna družba »Oceania« je vpostavila redno pomorsko zvezo med Jugoslavijo in Anglijo.

XI. pomladanska razstava jugoslovanskih umetnikov je bila v nedeljo slovesno otvorjena v Beogradu v paviljonu Cvijete Zuzorić. Razstavljajo tudi slovenski slikarji in kiparji.

Za obisk angleške kr. dvojice v Washingtonu se delajo velikanske priprave. Po dosedanjih načrtih bo delalo špalir 8000 do 11.000 mož vojske in mornarice od kolodvora v Washingtonu, kamor pride posebni vlak kraljevske dvojice, pa do Bele hiše. Od kanadske meje bodo prideleni posebnemu vlaku tajni policisti in ti bodo spremljali nato ves čas kr. dvojico. S kolodvora se bo peljala kralj. dvojica v odprtem avtomobilu, ki pa bo imel šipe, ki jih krogla ne prebije. V Beli hiši bo bivala kralj. dvojica samo en dan, nato pa v angleškem veleposlaništvu.

Min. predsednik Chamberlain je izjavil v angleškem parlamentu, da namerava britanska vlada naseliti židovske izseljence v britanski Gujani. Židovski krogi pa niso nad to namero britanske vlade navdušeni.

Pisatelj Louis Adamič je obiskal dr. Beneša ter ponudil svoje sodelovanje pri njegovi akciji. Kot svoj prvi prispevek je objavil v ameriških listih svoj interview z dr. Benešem.

Tolpa 100 mož je napadla podružnico neke kantonske banke v Tajvanu. Podružnica je v japonskih rokah. Napadalcu so ubili z bajonetami vse tri japonske vojake, ki so stražili banko, nato jo pa izropali. Odnegli so 260.000 kitajskih dolarjev v bankovcih in 90.000 dolarjev v srebru. Šele 20 minut kasneje je bil napad odkrit. Japonsko vojaštvo je takoj začelo zasledovati napadalce, a so ti že vsi srečno pobegnili.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju Josipa Butinarja, stavbnega in galant. kleparja v Ljubljani. Konkurni sodnik Kekalj, upravnik mase odvetnik dr. Stare Emil. Prvi zbor upnikov dne 2. junija ob 12. Oglasilveni rok do 28. maja, ugotovitveni narok dne 5. junija ob 9.

Končno je poravnalno postopanje trgovca Alojzija Milavca v Platin pri Rakeku. Ustavljen je poravnalni postopek o premoženju trgovca Ivana Marina na Mirni.

Zunanja trgovina

V Grčijo je prišla posebna nemška delegacija z namenom, da doseže večji odjem nemških tekstilnih proizvodov v Grčiji.

Romunski uvoz je znašal v prvem letošnjem tromesečju po vrednosti 4887 milijonov lejev, izvoz pa 5950 milijonov lejev.

Italijanska trgovinska mornarica je štela v začetku letošnjega leta 3613 ladij s skupno tonažo 3.436.000 reg. ton. V l. 1938. se je povečala italijanska trgovinska mornarica za 117 edinic s 109.000 bruto reg. ton.

Ker primanjkuje v Italiji kave, je naročil gen. tajnik fašistične stranke Starace, da vsi člani stranke zelo omeje pitje kave ali pa jo sploh popolnoma opuste.

Vsi poskusi poljskih gospodarskih

ljudi, da bi dosegli sporazum s Slovaško o dobavljanju večjih količin železne rude, so ostali brezuspešni, ker ni mogla dati Poljska na razpolago potrebnih deviz.

Na londonskem trgu so se cene za volneno blago zaradi močnega povpraševanja po volnenem blagu za uniforme znatno dvignile.

Cena bakra je v Ameriki padla za 10 centov. Cena bakrenih odpadkov pa je padla za osminko centa na 850 centa.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 13. maja objavlja: Uredbo o spremembah in dopolnitvah zakonov o strokovnih šolah v resoru ministrstva za trgovino in industrijo — Pravilnik o spremembah in dopolnitvah v pravilniku za izvrševanje zakona o državni trošarini — Popravek glede sprememb in dopolnitev pravilnika o načinu pobiranja skupnih banovinskih trošarin — Naredbo o izkoriščanju rušja — Imenovanje komisije za državni strokovni izpit uradniških pripravnikov s srednješolsko kmetijsko-strokovno naobrazbo

Radio Ljubljana

Torek 16. maja. 11.00: Šolska ura: Pokrajinska oddaja iz Tržiča, izvajajo učenci osnovne šole, vodi Stopar Ivan — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Celo solo, izvajajo prof. Cenda Sedlbauer, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 18.40: Božje doživetje (prof. Fr. Tersegav) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Pomorsko zavarovanje v srednjem veku v naših krajih — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Dvospevi: gđ. Poljka Zupanova in ga. Lida Vedral-Kalinova — 20.45: Med Jadranom, Baltikom in Črnim morjem (koncert radijskega orkestra) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Originalni švicarski napevi (Malenkov trio).

Sreda 17. maja. 12.00: Iz Mozartovega carstva (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče po željah — 14.00: Napovedi — 18.00: Mladinska ura: A. Adamič: Gospa češnja vabi, počuna igra; izvajajo člani radijske igr. družine, vodi ing. I. Pengov — 18.40: Različne davčne datjave (Voljč Stefan) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fr. Pengov) — 20.00: Prenos iz Maribora. Koncert orkestralnega oddelka Glasbene Matice, sodeluje vojaška godba — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plesne pesmice pojeta Jožek in Ježek.

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez-namestnik Pavle in kneginja Olga sta odpotovala iz Rima v soboto dopoldne s posebnim vlakom v Florenco, kjer sta ju pričakovala vojvoda in vojvodinja Piemontska. Slovo iz Rima je bilo zelo prisrčno in velikanske množice ljudstva so prisrčno pozdravljale kneza Pavla, kralja Italije, kneginjo Olgo in kraljico Jeleno. Na kolodvoru v Rimu se je od knežje dvojice poslovil tudi Mussolini. Vlak je odpeljal s postaje med igranjem italijanske in jugoslovanske himne ter navdušenimi ovacijami ljudstva.

Sprejem v Florenci je bil kljub deževnemu vremenu zelo veličasten ter se je na kolodvoru zbrala ogromna množica ljudstva, ki je navdušeno pozdravljala visoke goste ter na vsej poti od kolodvora do palače Pitti. Po kratkem odmoru v palači so se knez in kneginja ter vojvoda in vojvodinja Piemontska odpeljali v Santa Croce, kjer je knez položil vence na grobove padlih vojakov in borcev. Nato so si visoki gostje ogledali obrtno razstavo, zvečer pa je bila v gledališču slavnostna predstava na čast visokim gostom. Ko sta vstopila v gledališče, je godba zaigrala jugo-

slovansko in italijansko himno, številno občinstvo pa ju je navdušeno pozdravljalo.

Zunanja ministra grof Ciano in dr. Cinciar-Marković sta imela v Santa Croce še daljše razgovore.

Knez-namestnik Pavle in kneginja Olga sta obiskala v petek Vatikana ter bila sprejeta z najvišjimi častmi. Pogovor kneza Pavla s papežem Pijem XII. je trajal okoli pol ure.

Dr. Anton Korošec je govoril na zboru delegatov mladinskih organizacij JRZ tudi o notranji in zunanji politiki. Med drugim je dejal: Jugoslovanska država je lepa, bogata po svojih gozdovih, rudah in žitnih poljih ter močna po zdravju in junaštvu svojih narodov. Jugoslavija nad vse! Niti pedi ne damo, vse je naše in nikogar drugega. Čez slovensko domovino in čez jugoslovansko državo pa vlada kraljevski dom hrabrih Karadjordjevičev. Oni so naše krvi, mi smo njihovi! Če bi bila kdaj nevarnost, samo kličite, hrabri Karadjordjeviči, mi smo tu! Naši pojmi o naši dinastiji, o jugoslovanski državi so veliki, naše zaupanje v jugoslovansko vojsko popolno!

Dr. Korošec je nato govoril o notranji politiki in dejal: Našo notranjo politiko izpolnjujeta sedaj dve osebnosti: predsednik vlade Cvetković in voditelj Hrvatov doktor Maček. Razgovorjata se o bo-

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

listega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

BIRMANSKA DARILA

ure, zlatnina, srebrnina in optični predmeti po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar, LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 36

PROMETNA BANKA D. D.

V LJUBLJANI
STRITARJEVA ULICA 2

Telefon 21-49

Ugodni trgovski krediti
Eskompt menic — Nakazila
v inozemstvo

Stare in nove vloge izplačuje brez vsake omejitve

Obrestovanje vlog od 4% do 5%